

Συμβάσεις επί διαφορών (CFD)

Βασικά μηνύματα

- Οι χρηματοπιστωτικές συμβάσεις επί διαφορών (contracts for differences «CFD») είναι σύνθετα προϊόντα και δεν είναι κατάλληλα για όλους τους επενδυτές.
- Μη χρησιμοποιείτε χρήματα που δεν σας περισσεύουν διότι μπορεί να χάσετε περισσότερα από αυτά που επενδύσατε.
- Οι συναλλαγές μέσω CFDs θα πρέπει να σας απασχολήσουν μόνον εάν:
 - έχετε εκτεταμένη πείρα συναλλαγών σε μεταβαλλόμενες αγορές,
 - έχετε πλήρη επίγνωση της λειτουργίας τους, περιλαμβανομένων των κινδύνων και των οικονομικών επιβαρύνσεων που συνεπάγονται,
 - γνωρίζετε ότι το μέγεθος του κινδύνου που αναλαμβάνετε είναι ευθέως ανάλογο του μεγέθους της μόχλευσης,
 - γνωρίζετε ότι η θέση σας μπορεί να κλείσει ανεξαρτήτως της τυχόν συμφωνίας σας ή διαφωνίας σας με την απόφαση του παρόχου του προϊόντος να κλείσει τη θέση σας,
 - διαθέτετε επαρκή χρόνο για να παρακολουθείτε ενεργά την επένδυσή σας.

Γιατί δημοσιεύουμε αυτή την προειδοποίηση;

Μια από τις συνεχιζόμενες δυσμενείς επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης είναι η δυσκολία με την οποία επιτυγχάνονται ακόμη και μέτριες αποδόσεις των κεφαλαίων που επενδύονται. Όταν εξετάζουν τρόπους αύξησης των αποδόσεών τους, πολλοί επενδυτές διερωτώνται εάν είναι σκόπιμο να επενδύσουν σε σύνθετα προϊόντα τα οποία προσφέρουν την ευκαιρία συναλλαγών με «μόχλευση», όπως είναι τα CFD.

Παρά το γεγονός ότι τα CFD είναι κατάλληλα για τους επαγγελματίες πελάτες ή τους πολύ έμπειρους ιδιώτες πελάτες που κατανοούν τη λειτουργία του προϊόντος, τα CFD επίσης διαφημίζονται και σε

άπειρους ιδιώτες πελάτες. Τα δυνητικά τους κέρδη συχνά διαφημίζονται χωρίς να εξηγούνται πλήρως ή να τονίζονται επαρκώς οι κίνδυνοι που ενέχει η επένδυση σε αυτά.

Οι πάροχοι CFD συχνά προσφέρουν «δωρεάν αρχικό κεφάλαιο», δώρα, εκπτώσεις επί των αμοιβών τους ή μαθήματα επενδυτικής συμπεριφοράς στην προσπάθειά τους να προσελκύσουν νέους πελάτες. Όλες αυτές οι προσφορές αποτελούν τεχνάσματα που αποσκοπούν στην εμπορική προώθηση του προϊόντος με στόχο να σας προσελκύσουν σε κερδοσκοπικές δραστηριότητες μέσω των CFD. Να έχετε επίσης κατά νου ότι τα CFD ενίοτε διαφημίζονται από μη αδειοδοτημένες και μη εποπτευόμενες οντότητες.

Κατά κανόνα, η αγορά και η πώληση των CFD, ιδίως όταν εκτελούνται μέσω Διαδικτύου, δεν συνοδεύονται από επενδυτικές συμβουλές, γεγονός που σημαίνει ότι οι μικροεπενδυτές φέρουν την ευθύνη των αποφάσεών τους επί των συναλλαγών που επιχειρούν. Ωστόσο, ένας αδειοδοτημένος και εποπτευόμενος πάροχος CFD πρέπει πρώτα να ελέγχει εάν οι συναλλαγές μέσω CFD αποτελούν πρόσφορο επενδυτικό μέσο για σας, καθώς και εάν γνωρίζετε τους κινδύνους που αναλαμβάνετε. Δεν πραγματοποιούν όλοι οι πάροχοι CFD τέτοιους ελέγχους.

Τα CFD είναι σύνθετα προϊόντα, τα οποία κατά κανόνα χρησιμοποιούνται προς εξυπηρέτηση κερδοσκοπικών σκοπών. Η λειτουργία τους συχνά είναι ιδιαίτερος δυσνόητη.

Τι είναι το CFD;

Το CFD είναι μια συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ ενός «αγοραστή» και ενός «πωλητή» να ανταλλάξουν τη διαφορά μεταξύ της τρέχουσας τιμής ενός υποκείμενου μέσου (μετοχές, νομίσματα, εμπορεύματα, δείκτες, κ.λπ.) και της τιμής του κατά τον χρόνο λήξης της σύμβασης.

Τα CFD είναι προϊόντα με μόχλευση. Παρέχουν έκθεση στις αγορές ενώ απαιτούν από εσάς την καταβολή ενός μικρού περιθωρίου («προκαταβολής») επί της συνολικής αξίας της συναλλαγής. Επιτρέπουν στους επενδυτές να επωφεληθούν της ανόδου (λαμβάνοντας θετικές θέσεις ('long positions')) ή της πτώσης (λαμβάνοντας αρνητικές θέσεις ('short positions')) των τιμών των υποκείμενων μέσων.

Μόλις η σύμβαση λήξει, λαμβάνετε ή καταβάλλετε τη διαφορά μεταξύ της αξίας κατά την λήξη και της αξίας κατά την έναρξη του CFD ή/και του υποκείμενου μέσου/των υποκείμενων μέσων. Αν η διαφορά είναι θετική, ο πάροχος του CFD θα σας την καταβάλει. Αν η διαφορά είναι αρνητική, θα πρέπει εσείς να την καταβάλλετε στον πάροχο του CFD.

Τα CFD μπορεί να μοιάζουν με συνήθεις επενδύσεις όπως οι μετοχές, όμως διαφέρουν σημαντικά, καθώς ποτέ δεν αγοράζετε ούτε αποκτάτε το υποκείμενο μέσο του CFD.

Παράδειγμα της λειτουργίας των CFD

Πιστεύετε ότι μια εισηγμένη μετοχή (μετοχή Α) είναι υποτιμημένη και ότι η τιμή της θα ανεβεί. Αποφασίζετε να αγοράσετε 4.000 CFD της μετοχής Α στην τιμή των 10 ευρώ ανά CFD. Κατά συνέπεια, η «θέση» σας είναι ύψους 40.000 ευρώ (4.000 x 10 ευρώ). Ωστόσο, δεν πρόκειται να καταβάλετε πραγματικά 40.000 ευρώ: το ποσό που θα πληρώσετε εξαρτάται από το περιθώριο που απαιτεί ο πάροχος του CFD. Αν ο πάροχος του CFD απαιτήσει από σας, για παράδειγμα, περιθώριο 5% η ελάχιστη αρχική σας πληρωμή ανέρχεται σε 2.000 ευρώ (40.000 ευρώ x 5%). Η απόδοση που θα λάβετε επί της συγκεκριμένης αρχικής πληρωμής εξαρτάται από την τρέχουσα τιμή της μετοχής Α όταν αποφασίσετε να κλείσετε τη θέση σας (ήτοι όταν πωλήσετε το CFD).

Τιμή μετοχής Α	Απόδοση μετοχής Α	Κέρδος/ζημία του επενδυτή	Απόδοση του επενδυτή
7.5€	-25%	-10000€	-500%
9.0€	-10%	-4000€	-200%
9.5€	-5%	-2000€	-100%
9.9€	-1%	-400€	-20%
10.0€	0%	0€	0%
10.1€	1%	400€	20%
10.5€	5%	2000€	100%

Αν η τιμή της μετοχής Α μειωθεί κατά 5% (από τα 10 ευρώ στα 9,5 ευρώ), η δε μόχλευση είναι 20πλάσια, χάνετε όλο το ποσό (-100%) της αρχικής σας πληρωμής περιθωρίου, ήτοι 2.000 ευρώ. Αν η τιμή της μετοχής Α μειωθεί κατά 10% (από τα 10 ευρώ στα 9 ευρώ), η δε μόχλευση είναι 20πλάσια, χάνετε το ποσό των 2.000 ευρώ της αρχικής σας πληρωμής και πρέπει να καταβάλετε επιπλέον 2.000 ευρώ στον πάροχο του CFD (κάλυψη διαφοράς αποτίμησης), εφόσον επιθυμείτε η θέση σας να παραμείνει ανοικτή.

Το παραπάνω παράδειγμα δείχνει ότι οι ζημιές σας μπορεί να είναι περισσότερες από το ποσό της αρχικής πληρωμής περιθωρίου.

Χρεώσεις

Εκτός από τα κέρδη και τις ζημιές, οι συναλλαγές με CFD συνεπάγονται διάφορες χρεώσεις που περιορίζουν την πραγματική απόδοση της επένδυσης. Ως παραδείγματα τέτοιων χρεώσεων αναφέρονται οι προμήθειες που καταβάλλονται στους παρόχους CFD. Πρέπει να γνωρίζετε ότι ενώ ορισμένοι πάροχοι CFD χρεώνουν άπαξ μια συνολική προμήθεια, άλλοι χρεώνουν προμήθεια για κάθε επιμέρους συναλλαγή (ήτοι κατά την έναρξη και κατά τη λήξη ισχύος της σύμβασης).

Μεταξύ των χρεώσεων που συνδέονται με τις συναλλαγές CFD ενδέχεται επίσης να περιλαμβάνονται η διαφορά μεταξύ τιμής άμεσης πώλησης και τιμής άμεσης αγοράς, το ημερήσιο κόστος χρηματοδότησης και το κόστος χρηματοδότησης της τυχόν παράτασης της επένδυσης, οι αμοιβές διαχείρισης λογαριασμού και οι φόροι (το ύψος των οποίων εξαρτάται από τη δικαιοδοσία εντός της οποίας δραστηριοποιείται ο πάροχος CFD). Ο υπολογισμός αυτών των επιβαρύνσεων μπορεί να είναι πολύπλοκος, το δε συνολικό ύψος τους να εξανεμίσει τα μικτά κέρδη μιας συναλλαγής.

Ποιοι είναι οι βασικοί κίνδυνοι που ενέχουν οι επενδύσεις σε CFDs;

Τα CFD, ιδίως όταν παρουσιάζουν υψηλό βαθμό μόχλευσης (όσο αυξάνεται η μόχλευση του CFD τό-

σο αυξάνεται ο κίνδυνος που ενέχει), συνεπάγονται πολύ υψηλό επίπεδο κινδύνου. Δεν πρόκειται για τυποποιημένα προϊόντα. Κάθε πάροχος CFD εφαρμόζει τους δικούς του όρους, τις δικές του προϋποθέσεις και τις δικές του χρεώσεις. Ως εκ τούτου, οι επενδύσεις σε CFD δεν αποτελούν κατά κανόνα πρόσφορες επενδύσεις για την πλειονότητα των ιδιωτών επενδυτών.

Θα πρέπει να εξετάσετε το ενδεχόμενο να πραγματοποιήσετε συναλλαγές μέσω CFDs μόνο σε περίπτωση που επιθυμείτε να κερδοσκοπήσετε σε πολύ βραχυπρόθεσμη βάση ή σε περίπτωση που επιθυμείτε να αντισταθμίσετε την έκθεση κινδύνου του ήδη υφισταμένου χαρτοφυλακίου σας, καθώς και αν διαθέτετε εκτεταμένη πείρα στις συναλλαγές, ιδίως στις μεταβαλλόμενες αγορές, και μπορείτε να αντέξετε τις τυχόν ζημιές.

Ο χρόνος δεν είναι με το μέρος σας

Τα CFD δεν αποτελούν κατάλληλο επενδυτικό μέσο για όσους εφαρμόζουν επενδυτικές τακτικές «αγοράς και διακράτησης» επενδυτικών μέσων. Ενδέχεται να απαιτούν διαρκή παρακολούθηση για βραχυχρόνια διαστήματα (λεπτά/ώρες/μέρες). Ακόμη και η διατήρηση της επένδυσής σας έως την επόμενη μέρα σας εκθέτει σε μεγαλύτερους κινδύνους και συνεπάγεται πρόσθετες οικονομικές επιβαρύνσεις.

Η μεταβλητότητα της αγοράς μετοχών και των λοιπών χρηματοπιστωτικών αγορών, σε συνδυασμό με την επιπλέον μόχλευση της επένδυσής σας, μπορούν να προκαλέσουν ταχείες μεταβολές στη συνολική επενδυτική σας θέση. Ενδέχεται να χρειαστεί η λήψη άμεσων μέτρων για τη διαχείριση της έκθεσης κινδύνου της επένδυσής σας ή αύξηση του περιθωρίου σας.

Ως εκ τούτου, αν δεν μπορείτε να διαθέσετε αρκετό χρόνο για την παρακολούθηση της πορείας της επένδυσής σας σε τακτική βάση, δεν πρέπει να προβείτε σε συναλλαγές CFD.

Ο κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας επηρεάζει τη συναλλακτική σας ικανότητα. Πρόκειται για τον κίνδυνο που διατρέχετε συνεπεία της τυχόν αδυναμίας σας να πραγματοποιείτε συναλλαγές σε CFD ή σε άλλα επενδυτικά μέσα που κατέχετε στο χρόνο που εσείς επιθυμείτε (προκειμένου να αποτρέψετε ζημιές ή να κατοχυρώσετε κέρδη).

Επιπρόσθετα, το περιθώριο που απαιτείται για να καλύπτετε ως προκαταβολή προς τον πάροχο CFD επανυπολογίζεται σε ημερήσια βάση προκειμένου να συνάδει με τις μεταβολές της αξίας των υποκείμενων μέσων των CFD στα οποία έχετε επενδύσει. Εάν ο εν λόγω επανυπολογισμός (επαναξιολόγηση) έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της αξίας των υποκείμενων μέσων σε σχέση με την αξιολόγηση της προηγούμενης ημέρας, θα βρεθείτε αναγκασμένος να καταβάλετε άμεσα στον πάροχο του CFD το ποσό που απαιτείται για την αποκατάσταση της θέσης του περιθωρίου και την κάλυψη της ζημίας. Εάν δεν μπορείτε να πληρώσετε το απαιτούμενο ποσό, ο πάροχος CFD μπορεί να κλείσει τη θέση σας ανεξαρτήτως της δικής σας συμφωνίας ή διαφωνίας ως προς την ενέργεια αυτή. Θα πρέπει να αποκαταστήσετε τη ζημία ακόμα και αν στη συνέχεια ανακάμψει η τιμή του υποκείμενου μέσου. Υπάρχουν πάροχοι CFD που ενδέχεται να ρευστοποιήσουν όλες τις θέσεις σας σε CFD σε περίπτωση που δεν διαθέτετε το απαιτούμενο περιθώριο, ακόμα και αν μια από τις εν λόγω θέσεις παρουσιάζει κέρδη στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Για να κρατήσετε τη θέση σας ανοικτή, ενδέχεται να υποχρεωθείτε να συμφωνήσετε σε συμπληρωματικές πληρωμές προς τον πάροχο CFD (συνήθως μέσω της πιστωτικής σας κάρτας). Ο προσδιορισμός του ύψους αυτών των πληρωμών εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του παρόχου του CFD, με γνώμονα την κάλυψη της διαφοράς αποτίμησης. Σε μία ταχέως κινούμενη, μεταβλητή αγορά είναι πολύ εύκολο με τον τρόπο αυτόν να χρεώσετε υπερβολικά την πιστωτική σας κάρτα.

Ο κίνδυνος της μόχλευσης

Ο συναλλαγές μέσω μόχλευσης σημαίνουν μεγιστοποίηση των δυνητικών κερδών. Σημαίνουν επίσης μεγιστοποίηση των ζημιών.

Όσο χαμηλότερη είναι η απαίτηση περιθωρίου, τόσο βαίνει αυξανόμενος ο κίνδυνος των δυνητικών ζημιών σε περίπτωση που η αγορά κινηθεί αντίθετα προς τις προσδοκίες σας. Ενίοτε τα απαιτούμενα περιθώρια μπορεί να μη υπερβαίνουν το 0,5%. Να έχετε κατά νου ότι στις συναλλαγές βάσει περιθωρίου οι ζημιές σας μπορούν να υπερβούν την αρχική πληρωμή και είναι πιθανό να χάσετε πολύ περισσότερα χρήματα από το ποσό της αρχικής σας επένδυσης.

Όρια διακοπής της ζημίας ('Stop loss')

Για να περιορίζουν τις ζημιές, πολλοί πάροχοι CFD σας παρέχουν τη δυνατότητα επιλογής ορίων διακοπής της ζημίας ('stop loss'). Η υπέρβαση του ορίου τιμής που έχετε επιλέξει ως όριο διακοπής της ζημίας συνεπάγεται το άμεσο κλείσιμο της θέσης σας. Υπό ορισμένες περιστάσεις, η ενεργοποίηση του ορίου διακοπής της ζημίας είναι αναποτελεσματική, για παράδειγμα περιπτώσεις ταχείας μεταβολής τιμών ή διακοπής λειτουργίας της αγοράς. Τα όρια διακοπής της ζημίας δεν μπορούν να σας προστατέψουν πάντοτε από ενδεχόμενες ζημιές.

Ο κίνδυνος που συνδέεται με την εκτέλεση της συναλλαγής

Ο κίνδυνος που συνδέεται με την εκτέλεση της συναλλαγής απορρέει από το γεγονός ότι οι συναλλαγές συχνά δεν εκτελούνται άμεσα. Για παράδειγμα, ενδέχεται να υπάρξει χρονική καθυστέρηση μεταξύ του χρόνου διαβίβασης και του χρόνου εκτέλεσης της εντολής σας. Στο διάστημα αυτό, η αγορά ενδέχεται να κινηθεί σε βάρος των συμφερόντων σας, με αποτέλεσμα η εντολή σας να μην εκτελεσθεί στην τιμή που αναμένατε.

Ορισμένοι πάροχοι CFD σας επιτρέπουν να συναλλάσσετε και πέραν του ωραρίου λειτουργίας της αγοράς. Έχετε υπόψη ότι οι τιμές αυτών των συναλλαγών ενδέχεται να παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις σε σχέση με την τιμή κλεισίματος του υποκείμενου μέσου. Σε πολλές περιπτώσεις, η διαφορά ενδέχεται να είναι μεγαλύτερη απ' όση ήταν ενόσω η αγορά ήταν ανοικτή.

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου συνδέεται με το ενδεχόμενο αδυναμίας πληρωμής του παρόχου του CFD (ήτοι του αντισυμβαλλομένου σας) και, ως εκ τούτου, της αδυναμίας του να ανταποκριθεί στις οικονομικές του υποχρεώσεις. Εάν τα κεφάλαιά σας δεν είναι δεόντως διαχωρισμένα από τα κεφάλαια του παρόχου του CFD και ο τελευταίος αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες, ελλοχεύει ο κίνδυνος να μη λάβετε πίσω τα οφειλόμενα σε σας ποσά.

Τι μπορείτε να κάνετε για να προστατεύσετε τον εαυτό σας;

Πρέπει να μελετήσετε προσεκτικά τη συμφωνία ή τη σύμβασή σας με τον πάροχο του CFD προτού λάβετε την απόφαση να προχωρήσετε στη σχετική συναλλαγή.

Πρέπει να βεβαιωθείτε ότι έχετε κατανοήσει τουλάχιστον τα ακόλουθα σημεία:

- το κόστος των συναλλαγών CFD με τον συγκεκριμένο πάροχο CFD
- εάν ο πάροχος CFD θα γνωστοποιήσει τα περιθώρια που εφαρμόζει στις συναλλαγές που πραγματοποιείτε
- πώς καθορίζονται οι τιμές των CFD από τον πάροχο CFD
- ποιες είναι οι συνέπειες της τυχόν διατήρησης ανοικτής της θέσης έως την επόμενη ημέρα
- εάν ο πάροχος CFD μπορεί να αλλάξει ή να επανακαθορίσει την τιμή μετά τη διαβίβαση της σχετικής εντολής από σας
- εάν ο πάροχος CFD θα εκτελέσει τις εντολές σας ακόμη και πέραν του ωραρίου λειτουργίας της υποκείμενης αγοράς
- εάν προβλέπεται κάποιο σύστημα αποζημίωσης επενδυτών ή προστασίας των καταθέσεων έναντι κινδύνων που σχετίζονται με τη φερεγγυότητα του αντισυμβαλλομένου ή με περιουσιακά στοιχεία του πελάτη.

Εάν δεν αντιλαμβάνεσθε αυτό που σας προσφέρεται, μη προβείτε σε συναλλαγές.

Περαιτέρω πληροφορίες

Ελέγχετε πάντοτε εάν ο πάροχος CFD είναι αδειοδοτημένος να εκτελεί επενδυτικές επιχειρηματικές δραστηριότητες στη χώρα σας. Μπορείτε να προβείτε στον σχετικό έλεγχο επισκεπτόμενοι τον δικτυακό τόπο της εθνικής εποπτικής αρχής του παρόχου CFD.

Ο κατάλογος με όλες τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές και τους δικτυακούς τους τόπους διατίθεται επίσης στις ακόλουθες διευθύνσεις:

- στον δικτυακό τόπο της ESMA: <http://www.esma.europa.eu/investor-corner>
- στον δικτυακό τόπο της EAT: <http://www.eba.europa.eu/Publications/Consumer-Protection-Issues.aspx>